

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
ตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม
ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL MODEL VIA INTERNET ON
CONNECTIVISM FOR STUDENT UNIVERSITY OF LIFE PROJECT,
CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

วารนันท์ นิติศักดิ์*

Waranan Nitisak

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศตรี ดร. สันชัย พัฒนสิทธิ์**

Asst. Prof. Sqn. Ldr. Dr. Sunchai Pattanasit

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ ของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสหวิทยาการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2554 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่มจำนวน 281 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t -test พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (A4S learning model) ประกอบด้วย ทรชนัก กำหนดวิธีเรียน กิจกรรมการเรียน สรุป และแบ่งปัน 2) หลังจากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าคะแนน

*ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2557

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีค่าเฉลี่ย 3.55 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต, ทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม, โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ABSTRACT

The purpose of this research were: 1) to develop instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University, 2) to study the learning achievement after learning from instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University, and 3) to study the satisfaction of the students after learning from instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University. The population for the research was 12 specialists on educational technology, general education , they were selected by purposive sampling and the 281 students university was the 1st year undergraduate students of the Bachelor of Arts in Interdisciplinary Studies for Local Development Program of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University in 2011 academic year, they were selected by cluster sampling. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and *t*-test. The result of the research were found that: 1) the instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University (A4S learning model) consisted of awereness, specification, start, summary, show and share, 2) the learning achievement scores after learning from instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University according to were significantly higher than the pretest scores at .05 level, and 3) the satisfaction of the students after learning from instructional model via internet on Connectivism for student University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University the average of 3.55 level.

Keywords: instructional model via internet, Connectivism, University of Life Project, Chaiyaphum Rajabhat University.

บทนำ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 นับได้ว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะกฎหมายฉบับนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพคน ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาประเทศชาติให้อยู่รอดปลอดภัย เมื่อคนในชาติมีการศึกษา มาตรฐานในด้านต่าง ๆ ก็ย่อมพัฒนาตามไปด้วย และด้วยพื้นฐานทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสูง สามารถแข่งขันบนเวทีเศรษฐกิจได้ จึงมีโอกาที่จะเป็นประเทศพัฒนาในโลกยุคโลกาภิวัตน์

ไพฑูริย์ ศรีฟ้า (2544) กล่าวว่า ปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย การเรียนการสอนที่ประยุกต์เทคโนโลยีหลาย ๆ อย่าง เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การประชุมทางไกลชนิดภาพและเสียง รวมถึงเอกสารต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลแบบมหาวิทยาลัยออนไลน์ (online university หรือ virtual university) ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่อยู่บนเครือข่ายในรูปแบบเว็บเพจ มีการสร้างกระดานถาม-ตอบอิเล็กทรอนิกส์ (web board) การเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ตและเว็บเพจ (online learning, internet web base education) เป็นการนำเสนอเนื้อหาและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยเน้นสื่อประสมหลายอย่างเข้าด้วยกัน มีการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ประสานงานกัน ให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าถึงฐานข้อมูลหลายชนิดได้ โดยผู้เรียนต้องควบคุมจังหวะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกลงเวลาและสถานที่ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากสำหรับโลกยุคปัจจุบัน การเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพสูงสามารถเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถเข้าสู่สังคมยุค IT ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แนวโน้มเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกำลังเข้ามามีบทบาทในการศึกษาเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นข้อมูลที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว มีความสะดวกสบายในการใช้งาน หรือจะใช้ e-Mail เป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้ การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายทำให้ทุกคนสามารถเรียนได้เท่าเทียมกันทั้งหมด

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองการแสวงหาความรู้ของชุมชนในท้องถิ่น ให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นรากฐานของการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนให้ได้ผลอย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนา “ทุนทางปัญญา” นั่นคือทุนมนุษย์ โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกัน สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นและเยาวชนที่จบ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อให้อยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีงานทำ แก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของแต่ละภูมิภาค อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาที่มั่นคงของประเทศชาติ

ระบบการเรียนการสอนของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต เป็นระบบที่ใช้ศูนย์เรียนรู้เป็นฐาน (learning center based: LCB) โดยมีศูนย์เรียนรู้กระจายอยู่ตามตำบล อำเภอ และจังหวัด ระบบการเรียนการสอนสามารถมองได้ 2 มุมคือ จากมุมของสถาบันการศึกษาที่เป็นผู้บริหารจัดการหลักสูตร และจากมุมของผู้จัดให้มีศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตในท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร สถาบันการศึกษาที่เป็นผู้บริหารจัดการหลักสูตรจะจัดระบบการศึกษาแบบกึ่งทางไกล โดยมีศูนย์เรียนรู้ของประชาชนอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ เรียกว่า ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต กิจกรรมการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นที่ศูนย์เรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นหลัก แต่ละภาคการศึกษาหลายศูนย์จะต้องมาเรียนร่วมกันในระดับจังหวัด โดยเฉพาะเวลาที่มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยไปสอน ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อหลายชนิดประกอบกัน อาจเรียนเป็นกลุ่มโดยมีวิทยากรท้องถิ่นที่สถาบันการศึกษาแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งช่วยประเมินผลกิจกรรมของนักศึกษา จัดการเรียนรู้จากการดูงานหรือเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งนี้การจัดการศึกษาอยู่ภายใต้การควบคุมมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

จากหลักการของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจึงได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ร่วมกับสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) ในปีการศึกษา 2549 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในระดับวิชาชีพชั้นสูง สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น สามารถนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่จะสามารถนำวิทยาการและแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีลักษณะบูรณาการ และเชื่อมโยงสาขาวิชาสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีลักษณะบูรณาการ และเชื่อมโยงสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุผล คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และเป็นคนดีของสังคม

ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนการเตรียมการ การศึกษาแนวทางและร่วมจัดกระบวนการเรียน การสอน ประกอบกับการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตมาแล้วพบว่า อาจารย์ผู้สอนและวิทยากรท้องถิ่นที่ รับผิดชอบในรายวิชายังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลักเมื่อมีการพบกลุ่มนักศึกษาตามศูนย์การ เรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวคิดและหลักการของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตที่มุ่งส่งเสริมให้ นักศึกษาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งค้นคว้าต่าง ๆ อีกทั้งผู้เรียนก็ยังไม่สามารถสร้างองค์ ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษา ส่วนใหญ่ในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (adult learner) ตั้งแต่ผู้ใหญ่ตอนต้น (young adult) ผู้ใหญ่วัยกลางคนไปจนถึงผู้สูงอายุ เกือบทุกคนมีอาชีพการงานแล้ว ทั้งข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้ประกอบการ เกษตรกร และมีนักศึกษาจำนวนมากที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่ง การเรียนของผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากการเรียนของเด็กทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการ กล่าวคือ การเรียน สำหรับเด็กจะเน้นเนื้อหาวิชาการ (subject-centered) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ส่วนการเรียนสำหรับผู้ใหญ่นั้นมุ่งนำความรู้ ไปใช้ในทันทีให้สอดคล้องกับหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ การเรียนรู้จึงมุ่งที่กระบวนการแก้ปัญหา (problem-centered) ผู้ใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการ แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตของตน (เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ และนฤมล ตันธสุเรศษฐ์, 2539) มัลคัมล์ โนลส์ (Knowles, 1980) นำคำว่า Andragogy มาใช้กับการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ และให้ คำนิยามของ Andragogy ว่าเป็นศิลป์และศาสตร์ของการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่ที่ทำให้ผู้ใหญ่มาเรียนแตกต่างจากผู้เรียนที่เป็นเด็กและวัยรุ่น

จากการศึกษาตามหลักการและกรอบแนวคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ สำหรับเป็นช่องทางในการศึกษาหาความรู้ของนักศึกษาเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เหมาะสมกับนักศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎี คอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยเพื่อชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามเป้าหมายของการวิจัย

นิยามศัพท์

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต หมายถึง ศูนย์เรียนรู้ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 14 ศูนย์เรียนรู้ที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Bachelor of Art Program in Interdisciplinary for Local Development) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลักผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง แนววิธีการและขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ www.waranan.net นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ได้แสวงหาความรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์ มุ่งให้นักศึกษาได้รวบรวม ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในตัว เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนของตนเอง เพื่อให้ได้ความรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นแบบผสมผสาน (mix method) โดยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ได้แก่ ADDIE Model และทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม รวมทั้งแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ กำหนดองค์ประกอบ และรายละเอียดรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสร้างบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากนั้นนำข้อมูลมาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสม และรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 6 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหามหาวิทยาลัยชีวิต จำนวน 6 ท่าน

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1. นำรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง

2. ประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล อธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย *t*-test

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า

ได้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยมีชื่อเรียกว่า A4S Learning Model ประกอบด้วย สร้างความตระหนัก (awareness) กำหนดวิธีการเรียน (specification) เริ่มเรียน (start) สรุป (summary) และแบ่งปัน (show & share) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย A4S Learning Model

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิมของนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

อภิปรายผล

1. กระบวนการพัฒนาสร้างรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิม และการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีกระบวนการและขั้นตอนที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีการหาประสิทธิภาพ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิมมีสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักศึกษา สภาพแวดล้อมต้องมีบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรระหว่างนักศึกษากับผู้สอน และการเรียนในสถานที่ที่ไม่ใช่ห้องเรียนทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกทั้งความคิด การทำงาน และการนำเสนอชิ้นงานอย่างไม่ต้องวิตกกังวล สอดคล้องกับสุพักตร์ พ่วงบางโพ (2550) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิมจะมีการเรียนรู้จากกลุ่มผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มผู้เรียนและเชื่อมความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ภายนอกกลุ่ม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิมจะช่วยสนับสนุนและกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นและสนใจในเรื่องที่จะเรียน เนื่องจากนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติและสร้างงาน เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับทิตินา แซมมณี (2542) ที่กล่าวว่ารูปแบบการเรียนการสอนนั้นมีลักษณะที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่สามารถพิสูจน์ได้

4. การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคตวิสต์ซิมช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สุวิทย์ มูลคำ (2545) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น จะส่งผลให้การเรียนของผู้เรียน

สูงขึ้น และสอดคล้องกับสุดใจ สุดซารี (2549) ที่มีความเห็นว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงในการเรียน ผู้เรียนจะสนใจและสนุกต่อการเรียน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ตนได้กระทำเอง สร้างชิ้นงานเอง มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม

5. กิจกรรมการสืบค้นข้อมูลโดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สืบค้นข้อมูลความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ภูมิปัญญา ผู้รู้ในท้องถิ่น แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นชิ้นงานของตนเอง สิ่งหนึ่งที่พบคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเข้าระบบอินเทอร์เน็ตได้คล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับอานันท์ สิริพิทักษ์เกียรติ (2553) ที่มีความเห็นว่า การสืบค้นเป็นเพียงส่วนย่อยของกิจกรรมหลัก ข้อมูลที่ได้มาจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนต้องนำข้อมูลที่ได้ไปสังเคราะห์และแปลความหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมเป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างความรู้จากการลงมือปฏิบัติสร้างชิ้นงาน โดยอาศัยการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ดูแล อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือผู้เรียน เปลี่ยนจากการสอนมาเป็นการชี้แนะ และการชี้แนะต้องอยู่บนพื้นฐานของนักศึกษาที่มีอยู่ แม้บางครั้งการชี้แนะนี้อาจจะยังไม่สามารถตอบคำถามในสิ่งที่จะเรียนรู้ที่ถูกต้องได้ในทันทีก็ตามที่ ไม่ใช่เพียงมุ่งให้ความสนใจในสิ่งที่เรียนว่าผิดหรือถูกเพียงอย่างเดียว ดังนั้นผู้สอนควรชี้แนะเพียงให้นักศึกษาได้ค้นหาสิ่งที่จะตอบคำถามในสิ่งที่เรียนให้เชื่อมโยงเข้ากับตัวนักศึกษาเอง ซึ่งจะทำให้ความรู้ที่เกิดขึ้นซึมซับเข้าไปในตัวนักศึกษาได้ดีมากกว่า

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีข้อจำกัดในการเรียกใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างช้าเมื่อมีนักศึกษาเข้าใช้งานพร้อมกันหลายคน ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อในการดาวน์โหลดข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตแบบระบบความเร็วสูง จะทำให้ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในการเรียน รวมทั้งสามารถควบคุมและจัดสรรเวลาในการเรียนด้วยตนเอง ดังนั้นส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เช่น e-Mail, Web Board ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สอนติดต่อกับผู้เรียนได้อย่างสม่ำเสมอ

4. การติดตามผลการเรียน นอกจากระบบ LMS จะเก็บสถิติการเข้าเรียนและการทำแบบทดสอบ Pre-test/Post-test แล้ว ควรมีระบบสนับสนุนการตรวจสอบนักศึกษาที่เข้าเรียนว่าเป็นตัวจริงหรือไม่ เช่น การใช้ระบบ Web Cam เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้เข้าเรียนเป็นนักศึกษาตัวจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยและพัฒนาเพื่อออกแบบการเรียนการสอนประยุกต์ใช้กับรายวิชาของสาขาวิชาอื่น ๆ
2. ควรวิจัยตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิม เพื่อสร้างแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาความต้องการของผู้สอน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ซิมไปใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- ทิตนา แชมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลชิปปา. *วารสารครุศาสตร์*, 27(3), หน้า 1-17.
- เพ็ญศรี ทิวสุวรรณ และนฤมล ตันธสุเรศรัษฎ์. (2539). จิตวิทยาการศึกษานอกระบบ ใน *เอกสารคำสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 1-8* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพฑูริย์ ศรีฟ้า. (2544). *การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.srithai.com [2554, 20 พฤศจิกายน].
- สุดใจ สุดซารี. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะและพลังงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการสอนตามโมเดลการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์ (CLM) กับการสอนตามคู่มือครู สสวท.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุพักตร์ พ่วงบางโพ. (2550). *การจัดการเรียนการสอนทางไกล: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว ระบบการศึกษาทางไกล.* พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *20 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อานันท์ สีนัทท์กษเกษรติ. (2553). *รายงานการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้อยู่โดยผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา.* กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.
- Knowles, Malcolm S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy.* New York, NY: The Adult Education Company.